

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీమద్వాల్మీకీయరామాయణం

॥ సుందరకాండం ॥

సప్తచత్వారింశః సర్గః

This document* has been prepared by

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

---

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః
శ్రీసీతారామాభ్యాం నమః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
॥ సుందరకాండం ॥
సప్తచత్వారింశః సర్గః

రావణేరక్షస్య పరాక్రమో వధశ్చ

నేనాపతీః పంచ స తు ప్రమాపితాన్
హనూమతా సానుచరాన్ సవాహనాన్ |
నిశమ్య రాజా సమరోద్ధతోన్ముఖం
కుమారమక్షం ప్రసమైక్షతాక్షం || 5.47.1 ||

స తస్య దృష్ట్యర్పణసంప్రచోదితః
ప్రతాపవాన్ కాంచనచిత్రకార్ముకః |
సముత్పాతాథ సదస్యదీరితో
ద్విజాతిముఖ్యైర్హవిషేవ పావకః || 5.47.2 ||

తతో మహాన్ బాలదివాకరప్రభం
ప్రతప్తజాంబూనదజాలసంతతం |
రథం సమాస్థాయ యయౌ స వీర్యవాన్
మహాహరిం తం ప్రతి నైర్మతర్షభః || 5.47.3 ||

త తస్తపఃసంగ్రహసంచయార్జితం
ప్రతప్తజాంబూనదజాలచిత్రితం |
పతాకినం రత్నవిభూషితధ్వజం
మనోజవాష్టాశ్వరైః సుయోజితం || 5.47.4 ||

సురాసురాధృష్యమసంగచారిణం
తడిత్ప్రభం వ్యోమచరం సమాహితం |

సతూణమష్టాసినిబద్ధబంధురం
యథాక్రమావేశితశక్తితోమరం || 5.47.5 ||

విరాజమానం ప్రతిపూర్ణవస్తునా
సహేమదామ్నా శశిసూర్యవర్చసా |
దివాకరాభం రథమాస్థితస్తతః
స నిర్జగామామరతుల్యవిక్రమః || 5.47.6 ||

స పూరయన్ ఖం చ మహీం చ సాచలాం
తురంగమాతంగమహారథస్వనైః |
బలైః సమేతైః సహ తోరణస్థితం
సమర్థమాసీనముపాగమత్ కపిం || 5.47.7 ||

స తం సమాసాద్య హరిం హరీక్షణో
యుగాంతకాలాగ్నిమివ ప్రజాక్షయే |
అవస్థితం విస్మితజాతసంభ్రమం
సమైక్షతాక్షో బహుమానచక్షుషా || 5.47.8 ||

స తస్య వేగం చ కపేర్మహాత్మనః
పరాక్రమం చారిషు రావణాత్మజః |
విచారయన్ స్వం చ బలం మహాబలో
యుగక్షయే సూర్య ఇవాభివర్ధత || 5.47.9 ||

స జాతమన్యుః ప్రసమీక్ష్య విక్రమం
స్థితః స్థిరః సంయతి దుర్నివారణం |
సమాహితాత్మా హనుమంతమాహవే
ప్రచోదయామాస శితైః శరైస్త్రిభిః || 5.47.10 ||

త తః కపిం తం ప్రసమీక్ష్య గర్వితం
 జితశ్రమం శత్రుపరాజయోచితం |
 అవైక్షతాక్షః సముదీర్ణమానసం
 సబాణపాణిః ప్రగృహీతకార్ముకః || 5.47.11 ||

స హేమనిష్కాంగదచారుకుండలః
 సమాససాదాశుపరాక్రమః కపిం |
 తయోర్భభూవాప్రతిమః సమాగమః
 సురాసురాణామపి సంభ్రమప్రదః || 5.47.12 ||

రరాస భూమిర్న తతాప భానుమాన్
 వవౌ న వాయుః ప్రచచాల చాచలః |
 కపేః కుమారస్య చ వీర్యసంయుగం
 ననాద చ ద్యౌరుదధిశ్చ చుక్షుభే || 5.47.13 ||

స తస్య వీరః సుముఖాః పతత్రిణః
 సువర్ణపుంఖాః సవిషానివోరగాః |
 సమాధిసంయోగవిమోక్షతత్త్వవి -
 చ్చరానథ శ్రీః కపిమూర్ఘ్యతాడయత్ || 5.47.14 ||

స తైః శరైర్మూర్ధ్ని సమం నిపాతితైః
 క్షరన్నస్పర్ధిగ్ధవివృత్తనేత్రః |
 నవోదితాదిత్యనిభః శరాంశుమాన్
 వ్యరాజతాదిత్య ఇవాంశుమాలికః || 5.47.15 ||

త తః ప్లవంగాధిపమంత్రిసత్తమః
 సమీక్ష్య తం రాజవరాత్మజం రణే |
 ఉదగ్రచిత్రాయుధచిత్రకార్ముకం
 జహార్ష చాపూర్యత చాహవోన్ముఖః || 5.47.16 ||

స మందరాగ్రస్థ ఇవాంశుమాలీ
 వివృద్ధకోపో బలవీర్యసంవృతః |
 కుమారమక్షం సబలం సవాహనం
 దదాహ నేత్రాగ్నిమరీచిభిస్తదా || 5.47.17 ||

తతః స బాణాసనశక్రకార్ముకః
 శరప్రవరో యుధి రాక్షసాంబుదః |
 శరాఽ ముమోచాశు హరీశ్వరాచలే
 వలాహకో వృష్టిమివాచలోత్తమే || 5.47.18 ||

కపిస్తతస్తం రణచండవిక్రమం
 ప్రవృద్ధతేజోబలవీర్యసాయకం |
 కుమారమక్షం ప్రసమీక్ష్య సంయుగే
 ననాద హర్షాద్ ఘనతుల్యనిఃస్వనః || 5.47.19 ||

స బాలభావాద్ యుధి వీర్యదర్పితః
 ప్రవృద్ధమన్యుః క్షతజోపమేక్షణః |
 సమాససాదాప్రతిమం రణే కపిం
 గజో మహాకూపమివావృతం తృణైః || 5.47.20 ||

స తేన బాణైః ప్రసభం నిపాతితై -
 శ్చకార నాదం ఘననాదనిఃస్వనః |
 సముత్సహేనాశు నభః సమారుజన్
 భుజోరువిక్షేపణఘోరదర్శనః || 5.47.21 ||

తముత్పతంతం సమభిద్రవద్ బలీ
 స రాక్షసానాం ప్రవరః ప్రతాపవాః |
 రథీ రథశ్రేష్ఠతరః కిరంభరైః
 పయోధరః శైలమివాశ్మవృష్టిభిః || 5.47.22 ||

స తాంఛరాంస్తస్య హారిర్విమోక్షయం -

శ్చచార వీరః పథి వాయుసేవితే |

శరాంతరే మారుతవద్ వినిష్పతన్

మనోజవః సంయతి భీమవిక్రమః || 5.47.23 ||

తమాత్తబాణాసనమాహవోన్ముఖం

ఖమాస్తృణంతం వివిధైః శరోత్తమైః |

అవైక్షతాక్షం బహుమానచక్షుషా

జగామ చింతాం స చ మారుతాత్మజః || 5.47.24 ||

తతః శరైర్భిన్నభుజాంతరః కపిః

కుమారవీర్యేణ మహాత్మనా నదన్ |

మహాభుజః కర్మవిశేషతత్త్వవిద్

విచింతయామాస రణే పరాక్రమం || 5.47.25 ||

అబాలవద్ బాలదివాకరప్రభః

కరోత్యయం కర్మ మహాన్మహాబలః |

న చాస్య సర్వాహవకర్మశాలినః

ప్రమాపణే మే మతిరత్ర జాయతే || 5.47.26 ||

అయం మహాత్మా చ మహాంశ్చ వీర్యతః

సమాహితశ్చాతిసహశ్చ సంయుగే |

అసంశయం కర్మగుణోదయాదయం

సనాగయక్షైర్మునిభిశ్చ పూజితః || 5.47.27 ||

పరాక్రమోత్సాహవివృద్ధమానసః

సమీక్షతే మాం ప్రముఖోఽగ్రతః స్థితః |

పరాక్రమో హ్యస్య మనాంసి కంపయేత్

సురాసురాణామపి శీఘ్రకారిణః || 5.47.28 ||

న ఖల్వయం నాభిభవేదుపేక్షితః
 పరాక్రమో హ్యస్య రణే వివర్ధతే |
 ప్రమాపణం హ్యస్య మమాద్య రోచతే
 న వర్ధమానోఽగ్నిరుపేక్షితుం క్షమః || 5.47.29 ||

ఇతి ప్రవేగం తు పరస్య తర్కయన్
 స్వకర్మయోగం చ విధాయ వీర్యవాన్ |
 చకార వేగం తు మహాబలస్తదా
 మతిం చ చక్రేఽస్య వధే తదానీం || 5.47.30 ||

స తస్య తానష్ట వరాన్ మహాహయాన్
 సమాహితాన్ భారసహాన్ వివర్తనే |
 జఘాన వీరః పథి వాయుసేవితే
 తలప్రహారైః పవనాత్మజః కపిః || 5.47.31 ||

త తస్త్రేనాభిహతో మహారథః
 స తస్య పింగాధిపమంత్రినిర్జితః |
 స భగ్ననీడః పరివృత్తకూబరః
 పపాత భూమౌ హతవాజిరంబరాత్ || 5.47.32 ||

స తం పరిత్యజ్య మహారథో రథం
 సకార్ముకః ఖడ్గధరః ఖముత్పతన్ |
 తతోఽభియోగాదృషిరుగ్రవీర్యవాన్
 విహాయ దేహం మరుతామివాలయం || 5.47.33 ||

కపిస్తతస్తం విచరంతమంబరే
 పతత్త్రిరాజానిలసిద్ధసేవితే |
 సమేత్య తం మారుతవేగవిక్రమః
 క్రమేణ జగ్రాహ స పాదయోర్ద్వధం || 5.47.34 ||

స తం సమావిధ్య సహస్రశః కపి -
 ర్మహేహోరగం గృహ్య ఇవాండజేశ్వరః |
 ముమోచ వేగాత్ పితృతుల్యవిక్రమో
 మహీతలే సంయతి వానరోత్తమః || 5.47.35 ||

స భగ్నబాహూరుకటీపయోధరః
 క్షరన్నస్సజ్నిర్మథితాస్థిలోచనః |
 సంభిన్నసంధిః ప్రవికీర్ణబంధనో
 హతః క్షితౌ వాయుసుతేన రాక్షసః || 5.47.36 ||

మహాకపిర్భూమితలే నిపీడ్య తం
 చకార రక్షోఽధిపతేర్మహద్భయం |
 మహారిభిశ్చక్రచరైః సమాగతైః
 సమేత్య భూతైశ్చ సయక్షపన్నరైః |
 సురైశ్చ సేంద్రైర్భృశజాతవిస్మయై -
 ర్హతే కుమారే స కపిర్నిరీక్షితః || 5.47.37 ||

నిహత్య తం వజ్రసుతోపమం రణే
 కుమారమక్షం క్షతజోపమేక్షణం |
 తదేవ వీరోఽభిజగామ తోరణం
 కృతక్షణః కాల ఇవ ప్రజాక్షయే || 5.47.38 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే సప్తచత్వారింశః సర్గః ||